

Ennakointi ja systeeminen muutos

Pirjo Kyläkoski, Tekes

**Tulevaisuuden tutkimuksen seuran kevätkokous,
16.4.2009 klo 19-21, Tieteiden talo**

Ennakointi strategiatyön tukena

Ennakointi - Foresight

Ennustaminen > < Ennakointi

Forecast > < Foresight

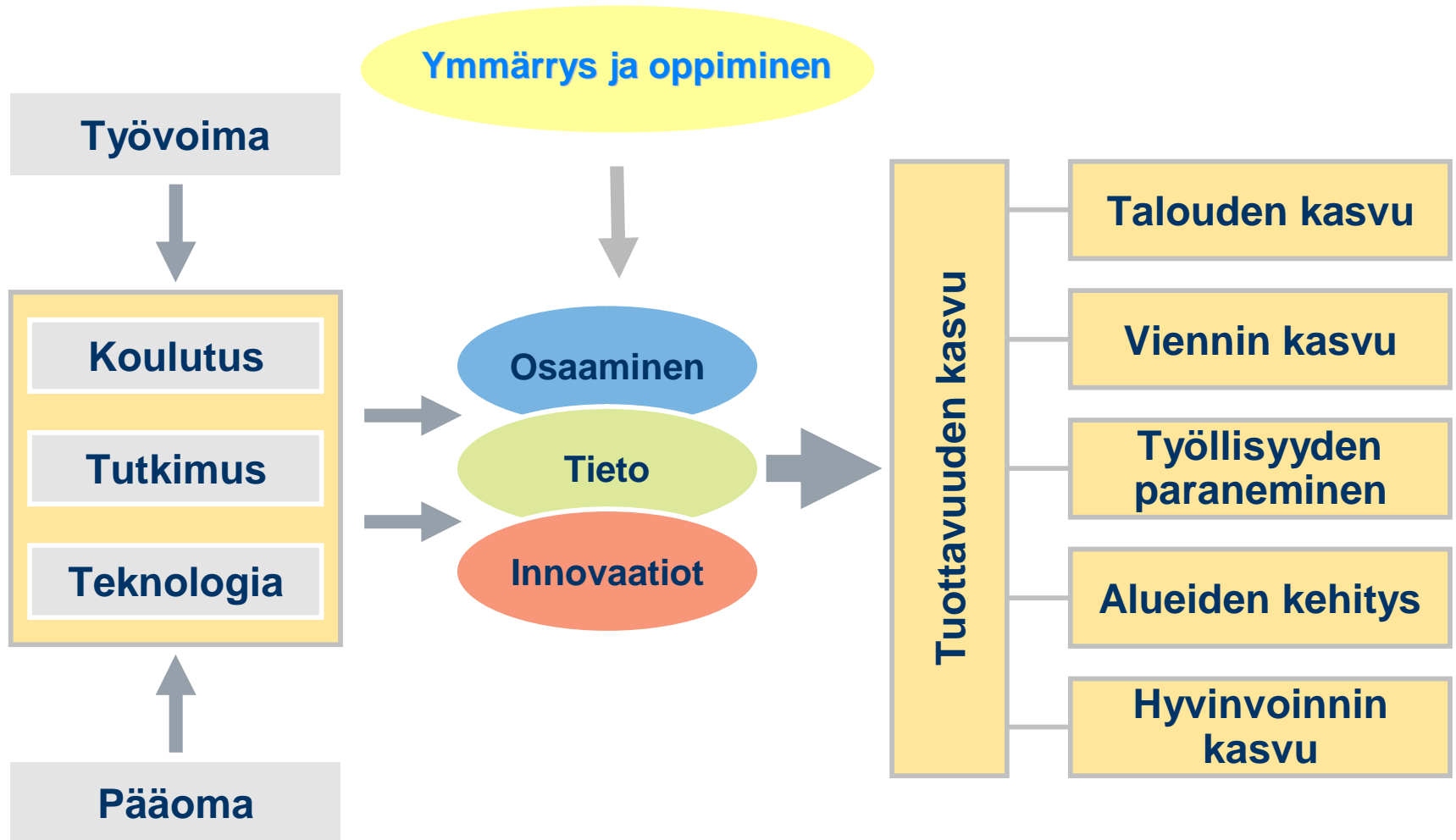
**Ennakointitutkimus > < Ennakointityö, soveltava
ennakointi**

Foresight research > < Foresight work, applied foresight

Ennakointi -> Näkemys -> Strategia -> Toimenpiteet

Foresight -> Insight -> Strategy -> Actions

Uusi kasvumalli – talouskasvun lähteet

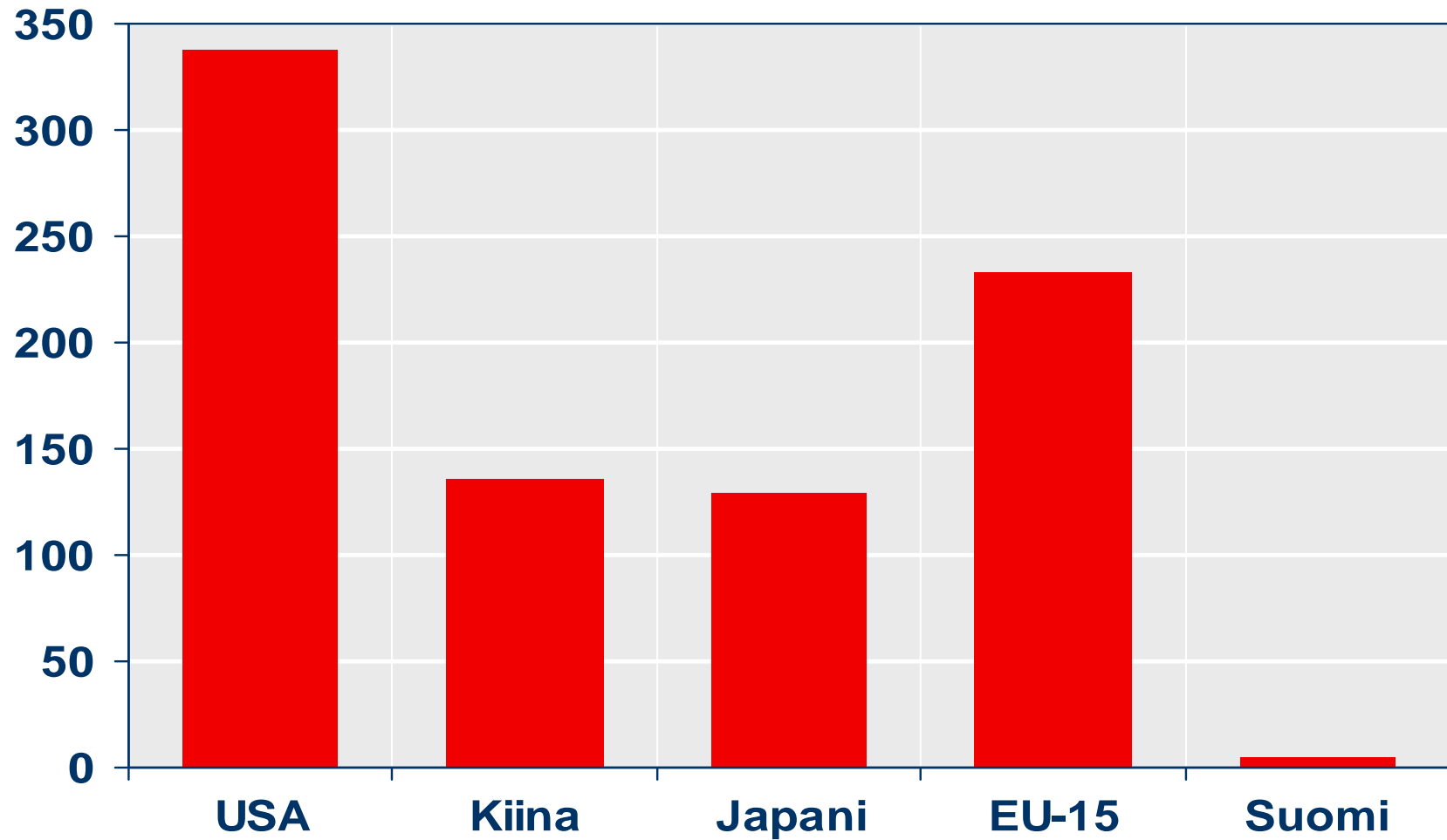

Uuden kasvumallin mukaan talouskasvun lähteet ovat koulutuksessa, tutkimuksessa ja teknologiassa.

Tulevaisuuden haasteet

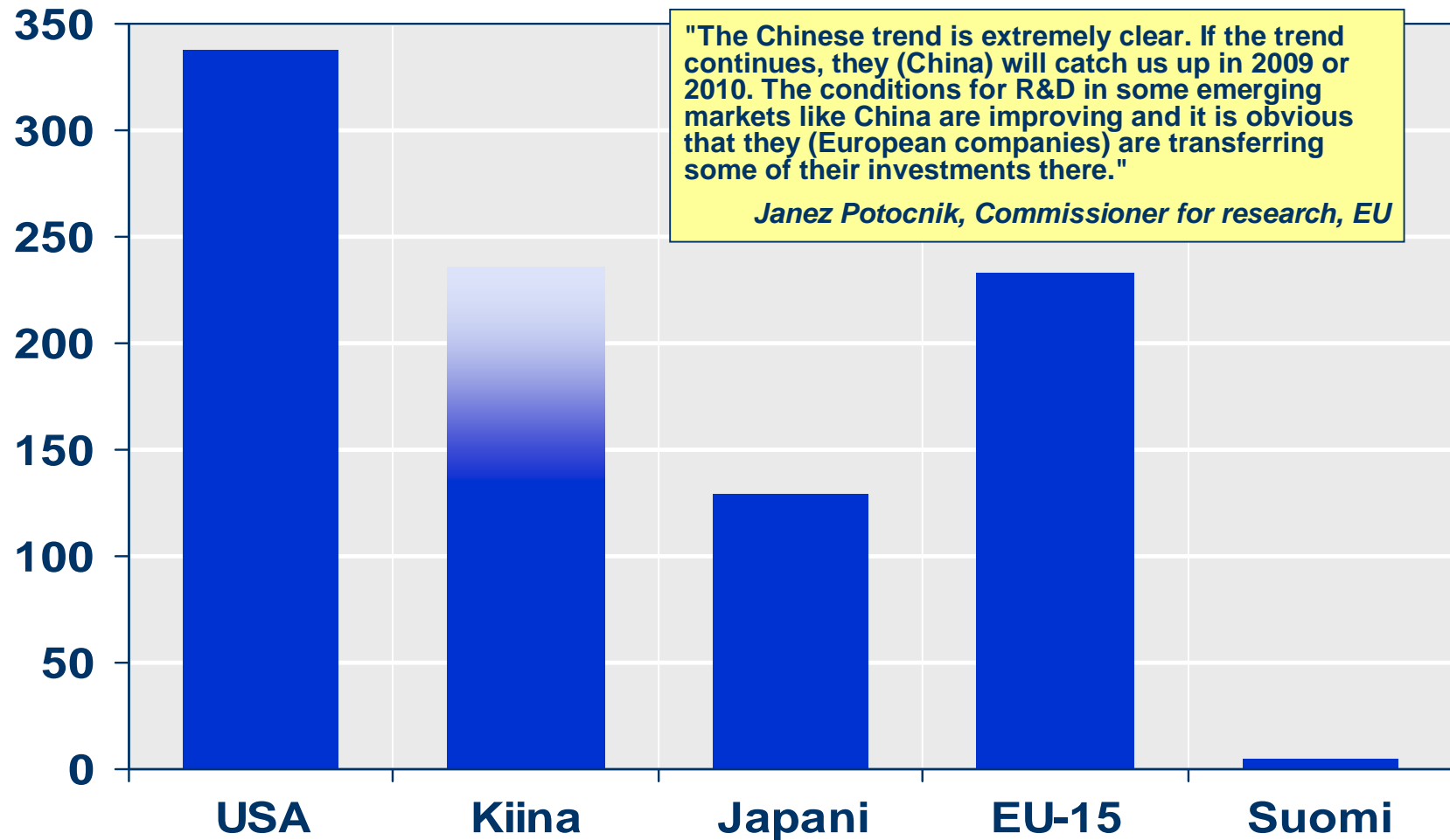
Globaalit T&K-investoinnit

Mrd. USD (ppp)

Globaalit T&K-investoinnit

Mrd. USD (ppp)

Tärkeimmät muutosvoimat

- | **Globalisaatio:** *Globaali innovaatioekosysteemien kilpailu* voimistuu. Valtiot ja alueet kilpailevat innovaatio-, tutkimus- ja koulutusjärjestelmillään yritysten ja osaajien sijoittumisesta. *Globaalit arvoverkostot ja hajautetun innovaation -toimintamallit* haastavat ja täydentävät tuotteiden ja palvelujen kehittämisen ja arvonmuodostuksen perinteisiä malleja. Innovaatiotoiminnasta tulee globaalien verkostojen hallintaa. Toisaalta *lokalisaatio*, myös protektionistiset piirteet, voimistuvat globalisaation vastavoimana.
- | **Demografiset muutokset:** *Väestön ikääntymisestä* johtuva huoltosuhteen heikkeneminen asettaa erittäin kovia vaatimuksia *tuottavuuden kehittämiseksi*. Tarve *kokonaisvaltaiseen* tarkasteluun systeemien *uudistamisessa* sekä *inhimillisyyden* huomioonottamiseen kasvaa.
- | **Kestävä kehitys:** *Ympäristön sietokyvyn rajallisuuden tiedostaminen* ja erityisesti *ilmaston muutos* sekä *energian hinnan nousu* ajavat kehitystä voimakkaasti kohti kestäväen kehityksen mukaisia ratkaisuja. *Toiminnan eettisyys* sekä organisaatioiden ja yksilöiden *sosiaalinen vastuu* nousevat toiminnan arvottamisen vahvaksi perustaksi.

Tärkeimmät haasteet

| *Teollisen yhteiskunnan murros:*

Siirtyminen teollisesta yhteiskunnasta *oppivaan tietämysyhteiskuntaan* on voimakkaassa muutoksessa. Perinteisen teollisuuden tuotavuutta ei voida enää operatiivisesti lisätä, tarvitaan *toimintatapojen muutoksia, innovaatioita – myös sosiaalisia innovaatioita - ja liiketoimintakonseptien uudistamista.*

| *Innovaatioekosysteemin houkuttelevuus:*

Suomeen kohdistuu vähemmän suoria ulkomaisia uusinvestointeja kuin moniin vertailukelpoisiin kehittyneisiin maihin. Suomi ei myöskään riittävästi houkuttele osajia. Keskitytään kehittämään ja "brändäämään" asioita, joissa on tai on saavutettavissa kilpailuetu. Tarve *systemisiin ja rakenteellisiin muutoksiin sekä kannusteisiin toimintatapojen uudistamiseksi* on suuri.

Tärkeimmät haasteet

| *Osaaminen ja osaajat:*

Globaalissa kilpailussa yliopisto-opetuksen ja -tutkimuksen laadun on oltava yhteiskunnan ja kansantalouden elinkeinoelämän kannalta *keskeisillä aloilla kansainvälistä huipputasoa*. Menestys edellyttää eri puolilla maailmaa sijaitsevien huippuosaamisen lähteiden hyödyntämistä. Menestys edellyttää myös hyvää *monialaista ja alueellista yhteistyötä* Suomessa, jolloin eri toimijat keskittyvä *omalle vahvuusalalleen* hyödyntäen tehokkaasti *yhteistyön verkostoja*. Menestysstrategian toteuttaminen edellyttää *työelämän ja työmarkkinoiden kehittämistä*. Luova ja motivoitunut työvoima, joka jaksaa ja haluaa työskennellä tuottavasti sekä kehittyä tehtävien ja kilpailutilanteen mukana edellyttää innovatiivisia organisaatorakenteita ja toimintatapoja sekä kannustavaa johtamista ja innostavaa ilmapiiriä.

Tärkeimmät haasteet

| *Uudet toimintatavat:*

Laaja-alaisen innovaatiokäsityksen mukaisesti esim. *ennakointi, globaalit arvoverkostot, loppukäyttäjälähtöisyys, muotoilu, testaus, pilotointi ja organisaatioiden kehittäminen* ovat *teknologian* ohella innovaatiotoiminnan keskeisiä teemoja. *Ennakointi* on suomalainen vahvuus ja sen tehokas hyödyntäminen yhteiskunnan ja elinkeinoelämän päätöksenteon tukena voi tarjota Suomelle merkittävän kilpailuedun. *Yksilöiden aktiivisuus ja yrittäjyys* ovat oleellista, jotta saadaan liiketoiminnan dynamiikkaa lisättyä. Kasvuyrittäjyyteen suomalaiset suhtautuvat monia kilpailijamaita varovaisemmin, mikä johtaa toivottua hitaampaan alkavien yritysten kasvuun ja kansainvälistymiseen globalisoitumiseen. *Regulaation ja kannusteiden joustava käyttö* lisää innovaatiotoimintaa ja yrittäjyyttä alueilla, joilla markkinoiden veto ei vielä toimi riittävänä kannusteena tai jossa halutaan tapahtuvan muutoksia.

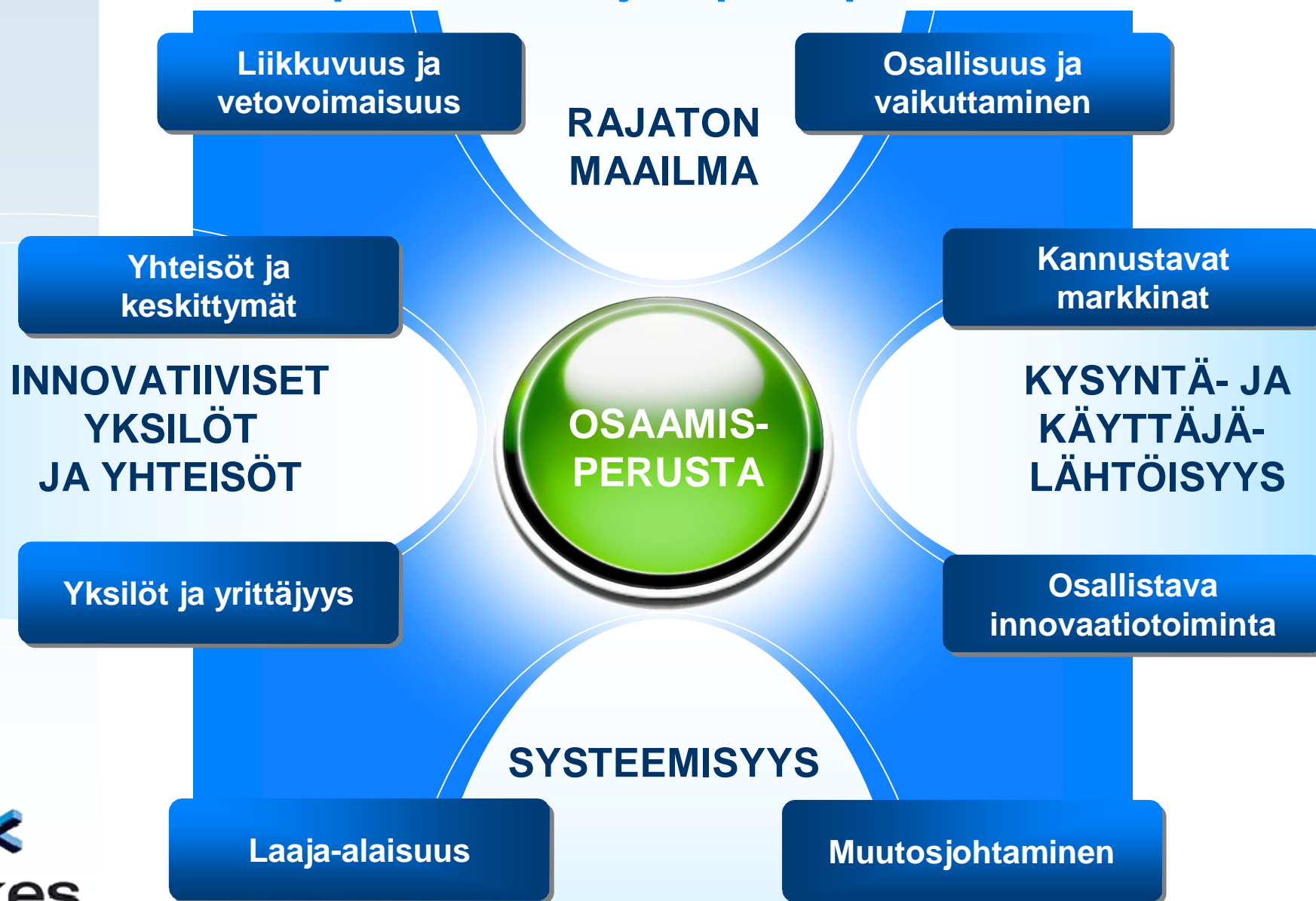
Ennakointi ja strategiatyö Tekesissä

Miksi sisältölinjaukset?

- Suomessa on tehtävä valintoja resurssien niukkuudesta johtuen
- Strategian sisältölinjaukset ovat Tekesin strategian sisällöllinen osa
- Strategian sisältölinjausten toteutustyökaluna toimivat
 - Ohjelmat
 - Strategiset huippuosaamisen keskittymät
- Vaikuttaa suoraan 50-60%:iin Tekesin panostuksista
 - 200-300 Me/v \Rightarrow kokonaisvolyymi noin 500 Me/v
- On osa Tekesin ennakointia sekä sidosryhmäkeskustelua ja siten vaikuttaa myös innovaatioympäristössä laajemmin – open innovation prosessi
- On osa Tekesin ja muiden toimijoiden julkista keskustelua

Kansallinen innovaatiostrategia

perusvalintojen painopisteet

Tekesin strategia pähkinänkuoressa

Toiminnan perusta

Toiminta-ajatus

Tekes edistää teollisuuden ja palvelujen kehittämistä teknologian ja innovaatioiden keinoin.

Tämä uudistaa elinkeinoja, kasvattaa jalostusarvoa, tuottavuutta ja työelämän laatua, lisää vientiä sekä luo työllisyyttä ja hyvinvointia.

Arvot

Tekes ja sen työntekijät arvostavat ja pyrkivät omilla toimillaan lisäämään yhteiskunnan, asiakkaiden ja työtovereiden **hyvinvointia, näkemystä, luottamusta, yhteistyötä ja kehittymistä.**

Keinot

Ydinprosessit

Strategia

Ennakointi, arviointi ja innovaatiotutkimus

Strategian ylläpito ja viestintä

Asiakkuudet

Asiakkuussuunnittelu
Asiakkuuksien hallinta
Uusien asiakkaiden tunnistaminen, aktivointi ja neuvonta
Markkinointiviestintä

Ohjelmat

Tekesin ohjelmat
Aktivointiprojektit
Strategisen huippuosaamisen keskittymät
Valitut kansainväliset yhteistyöaloitteet

Rahoitus

Innovaatiotoiminnan erityisrahoitus
Julkisen tutkimuksen rahoitus
Yritysten tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoitus

Resurssit

- 590 + 34 miljoonaa euroa
- 284 + 89 henkilöä
- 6 ulkomaan yksikköä

Tavoitetila

Päämäärät

Innovaatiotoiminnan kyvykkyudet

- Strategiakauden painotuksina:
- Innovaatiotoiminnan kansainvälisyys
 - Vahvat ja verkottuneet osaamisen keskittymät

Tuottavuus ja elinkeinoelämän uudistuminen

- Strategiakauden painotuksina:
- Nuoret innovatiiviset yritykset
 - Kasvuyritykset

Hyvinvointi

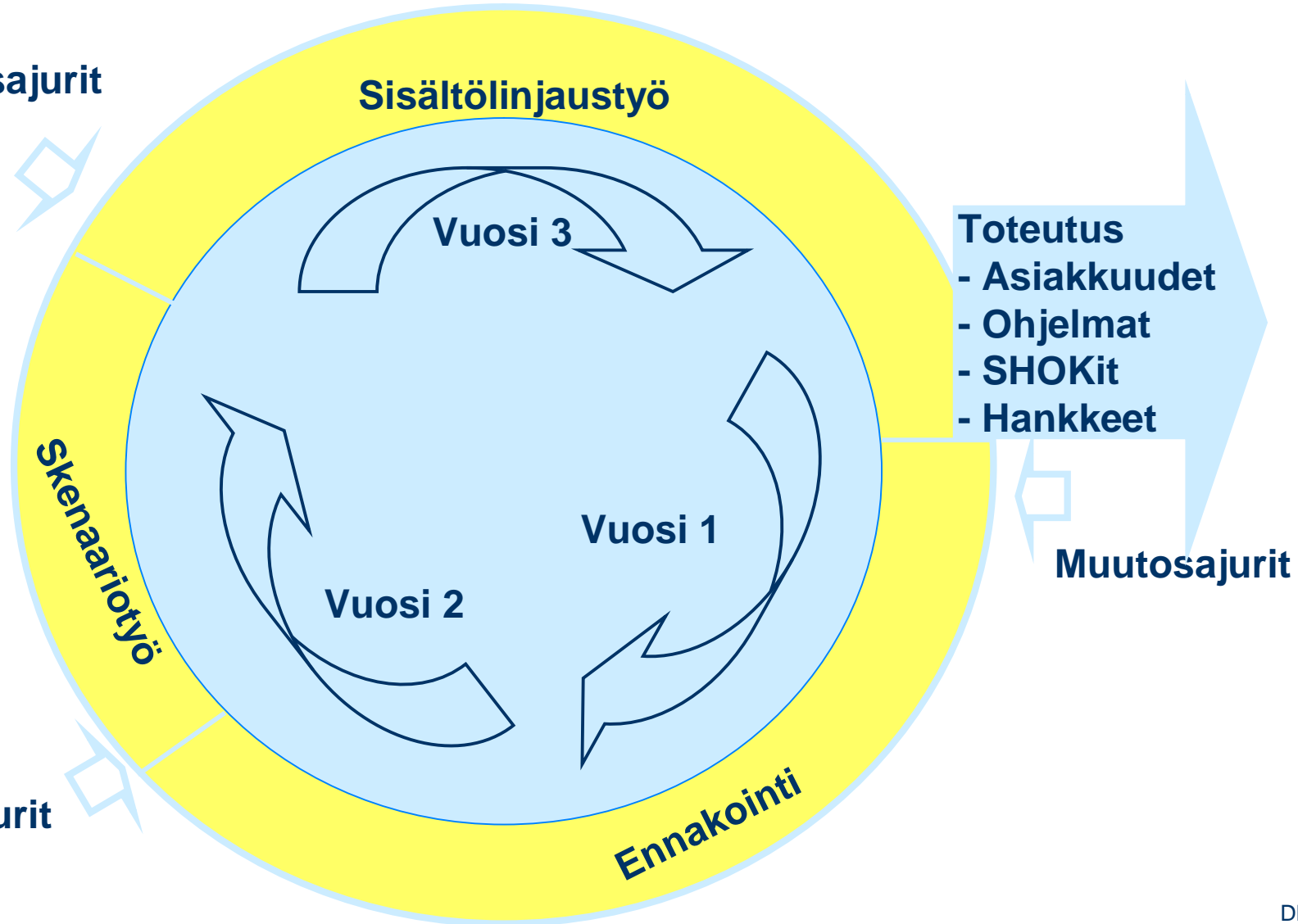
- Strategiakauden painotuksina:
- Kestävä energiatalous ja ympäristö
 - Laadukas sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmä
 - Tietoyhteiskunnan palvelut ja alustat

Visio

Tekes on innovaatiotoiminnan edistämisen edelläkävijä

Tekes – Ennakointi ja strategian sisältölinjaustyö

Muutosajurit

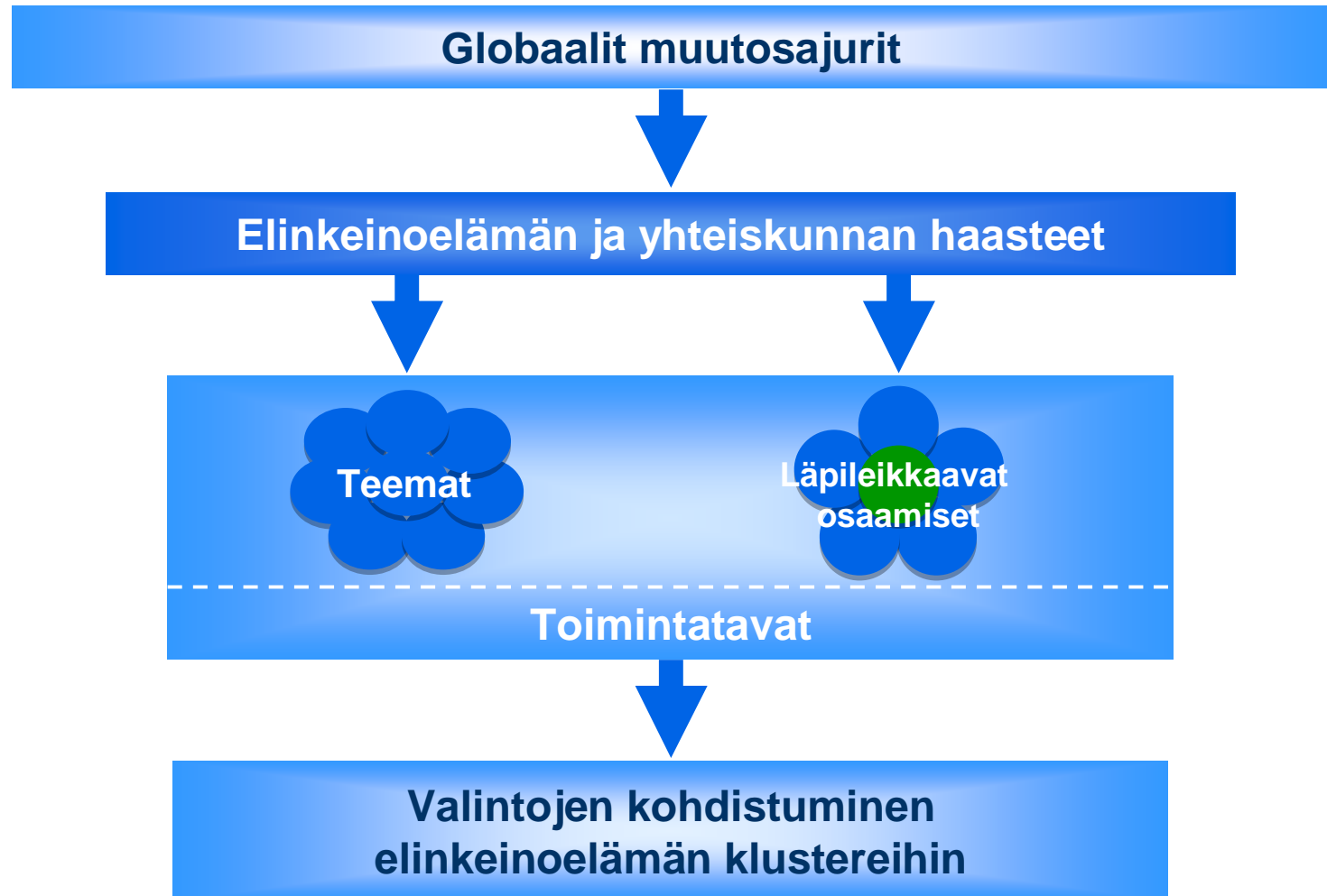
Muutosajurit

Muutosajurit

Tekesin strategian sisältölinjausten vuorovaikutuskenttä

Tekesin strategian sisältölinjaukset

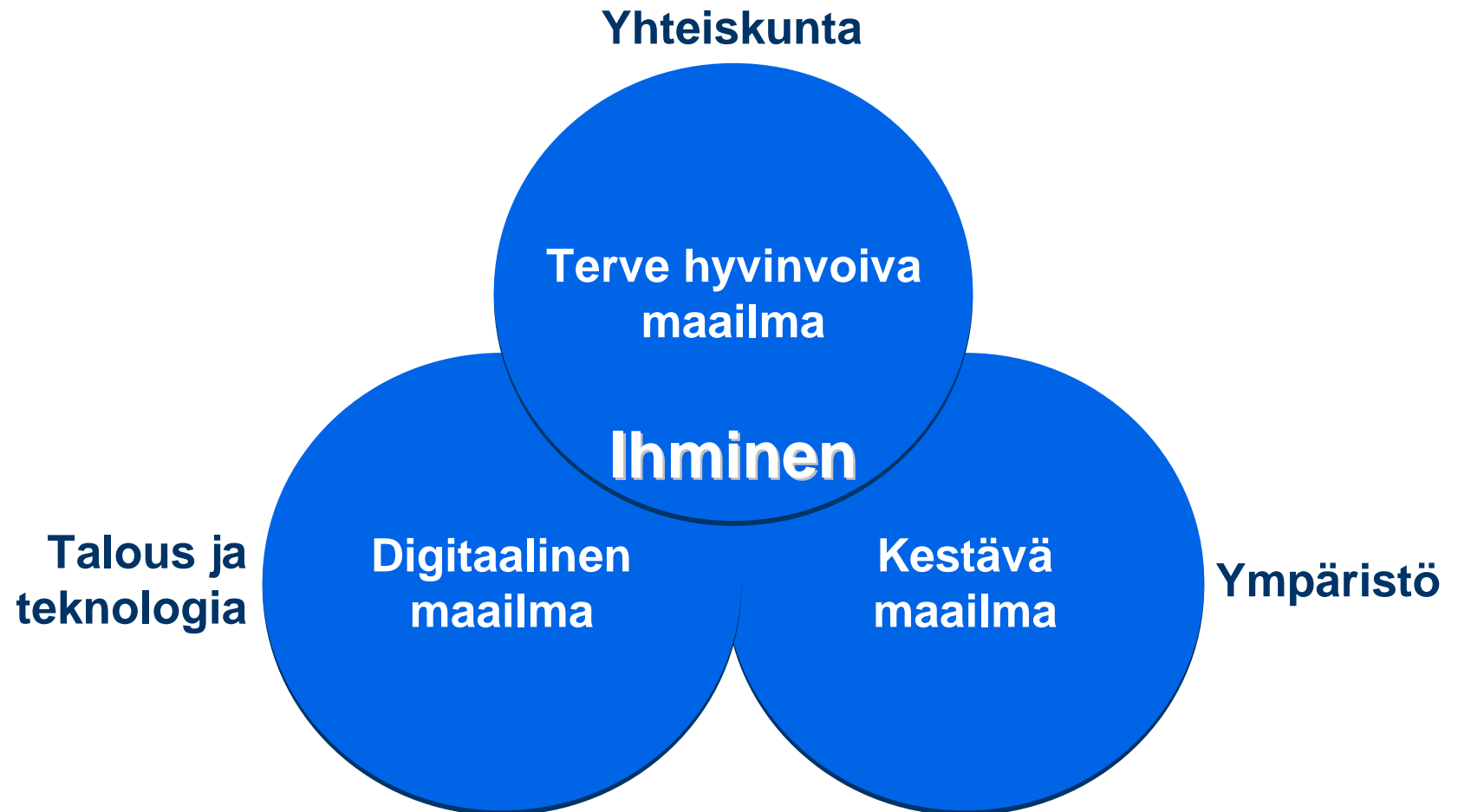
Tekesin strategian sisältölinjaukset

Yhteenveto

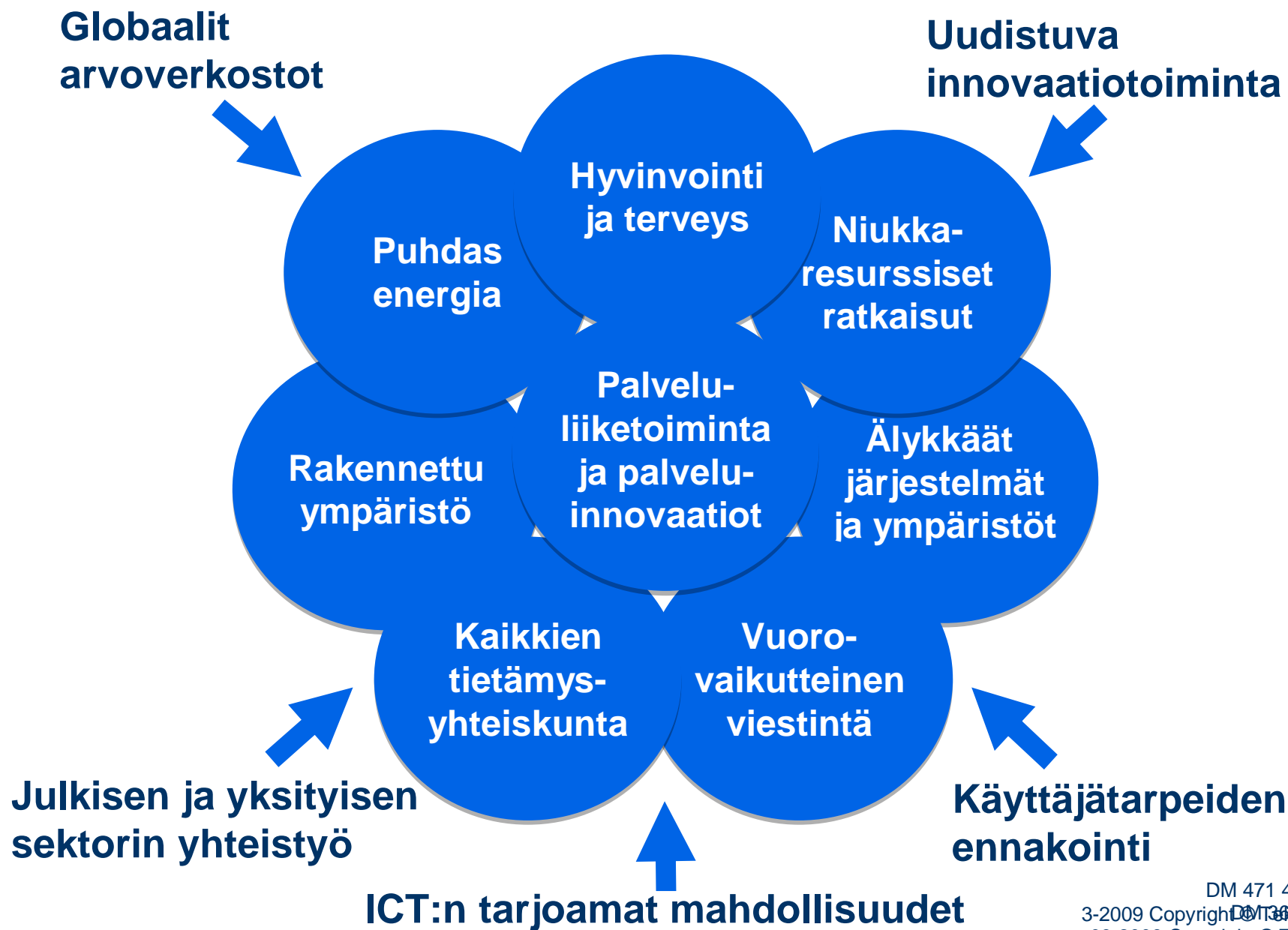
Tekesin strategian sisältölinjaukset

Vuorovaikutus ja kokonaisuus

Teemat ja toimintatavat

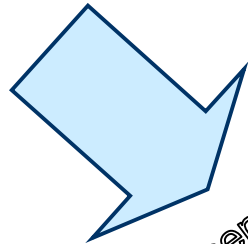

Läpileikkaavat osaamiset

Ennakoinnin ja strategiatyön merkitys

Ulkomaailman
nopeat muutokset

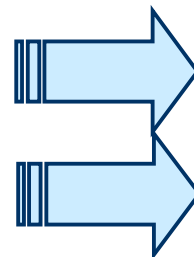
Päätöksentekokyky

**Organisaation
jatkuva
uudistuminen**

Ennakointityö
Muutosvoimat Signaalit
Näkemys Visiointi
Strategiatyö

Muutosten moniulotteisuus

Ennakointi (Foresight)

**Yhteisten monialaisten
visiointikeskustelujen tarve**

Näkemys (Insight)

Kiitos!

<http://www.tekes.fi/tekes/sisaltolinjaukset2008.html>

<http://www.tekes.fi/TilastotJaVaikutukset/ennakointi.html>